

ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของกลุ่มเครือข่าย
โรงเรียน ปัว 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2

**Proposed Policy for Participatory Academic Administration of the Pua
School Network Group 4 Under the Nan Elementary
Education Service Area Office 2**

นิรันดร์ ตันกระ,

พิมผกา ธรรมสิทธิ์ และ ชัชภูมิ สีชมภู

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

Nirun Tankura,

Phimphaka Thammasit and Chatchaphum Sichomphu

Uttaradit Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: tunkura.niran@gmail.com

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นและพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปัว 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 10 คน ครูผู้สอน 90 คน ศึกษาในเขตกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปัว 4 จำนวน 1 คน รวม 101 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปัว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน และ 2) ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปัว 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาน่าน เขต 2 เป็นนโยบายระดับเฉพาะกิจ ประเภตมุ่งเน้นขั้นตอนการปฏิบัติ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) จุดมุ่งหมายเพื่อให้กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปัว 4 เปิดโอกาสให้คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมและภารกิจทุกอย่างที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และ (2) แนวปฏิบัติตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 7 ด้าน คือ 1. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

* วันที่รับบทความ: 17 มิถุนายน 2565; วันที่แก้ไขบทความ 19 กรกฎาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 1 สิงหาคม 2565

Received: June 17, 2022; Revised: July 19, 2022; Accepted: August 1, 2022

3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 6. ด้านการนิเทศภายใน และ 7. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน โดยทั้ง 7 ด้านโรงเรียนควรมีการประชุม วางแผน วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ แล้วสังเคราะห์เป็นข้อมูลพื้นฐานที่นำไปสู่การปฏิบัติ มีการกำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องพร้อมนำไปวางแผนการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนในปีต่อไป

คำสำคัญ: ข้อเสนอเชิงนโยบาย; การบริหารงานวิชาการ; การมีส่วนร่วม

Abstracts

This research paper explored the current state and the need for participatory academic administration, and developed a proposed policy for the Pua School Network Group 4 under the Nan Elementary Education Service Office 2. The study population was composed of 10 school administrators, 90 teachers, 101 school network supervisors, and 9 experts. The research instruments used to collect data were a questionnaire and a focus group discussion. The statistical devices employed for the data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The results were as follows. 1) The current state and the need for participatory academic administration of the Pua School Network Group 4 under the Nan Elementary Education Service Area Office 2 were overall at a high level, with all aspects being at a high level. 2) The proposed policy for participatory academic administration of the Pua School Network Group 4 under the Nan Elementary Educational Service Area Office 2 was an ad hoc practice-oriented policy which consisted of two components: (1) objectives: to encourage participation and engagement among teachers, education committee, parents and the community in all activities and affairs related to teaching and learning to improve the quality of students; (2) practice guidelines for academic administration which consisted of 7 themes: development of students' learning and development activities; development of internal quality assurance system; development of learning materials; research for educational quality development; school curriculum development; internal supervision; and measurement evaluation, evaluation and grade transfer, all of which suggested that the school should meet, plan and analyze input from stakeholders, and then translate the voice into practice, as well as ensuring continuous monitoring and evaluation which can be transferred into an improvement plan for the quality of students for the following year.

Keywords: Proposed policy; Academic administration; Participation

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดว่าด้วยการจัดระเบียบการปกครองของประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติ โดยกำหนดเจตนารมณ์ไว้อย่างชัดเจน ที่จะให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มทุกวัยมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีจิตสำนึกของความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดี ตระหนักและรู้คุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมที่ดีงาม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุม และเท่าเทียม และได้รับการสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตภายในปี 2573 สอดคล้องกับเป้าหมายพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก โดยมีเป้าหมาย 17 ประการ เรียกว่า **The Global Goals** และการมีเป้าหมายที่ 4 เกี่ยวกับการศึกษา (**SDG 4**) ได้ระบุเป้าหมายว่า เพื่อจะ “สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต” โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ให้ดำเนินการในลักษณะต่างๆ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของเด็กก่อนประถมศึกษา ควบให้การศึกษาปฐมวัยหรืออนุบาลศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับเพิ่มขึ้นอีกอย่างน้อย 1 ปี การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมของผู้เรียน ดำเนินงานในหลาย ๆ ด้านผสมผสานกัน คำนึงถึงคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับชุมชน จัดการศึกษาทางเลือกต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน หลากหลายและเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตของประชาชนทุกกลุ่ม รวมถึงวิธีจัดการเรียนการสอน หลักสูตร สื่อ ตำราเรียน การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ระบบการประเมินผล การพัฒนาครู และการให้การศึกษาแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง โดยคำนึงถึงการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและการศึกษาเพื่อความเป็นพลโลก เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เด็ก และต้องพัฒนาทักษะเหล่านี้ให้สมดุลระหว่างการสร้างความสามารถในการแข่งขันกับการสร้างความสามัคคี มีการเพิ่มงบประมาณลงทุนด้านการศึกษา ให้อยู่ในช่วงร้อยละ 4-5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของชาติ (**Gross Domestic Products - GDP**) หรือประมาณร้อยละ 15-20 ของงบประมาณแผ่นดิน โดยวางแผนใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วย ตลอดจนมีกลไกการติดตามประเมินผล คือ จัดทำรายงานติดตามผลการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกเรียกว่า **Global Monitoring Report** เป็นประจำทุกปี และทำรายงานทั้งในระดับชาติและระดับภูมิภาค (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562 : 7)

ด้วยเหตุดังกล่าว สถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอม สร้างคนออกไปรับใช้สังคม ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยมีบทบาทเป็นผู้นำ ที่จะสามารถนำผู้อื่นให้สามารถทำงานบรรลุเป้าหมาย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ได้ระบุว่าการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการในการบริหารจัดการศึกษาได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษาชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายโดยกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารทั่วไป และงานบริหารงานบุคคล ในงานดังกล่าวทั้ง 4 ด้านนี้ งานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักโดยตรงเมื่อพิจารณาเทียบกับวัตถุประสงค์หลักของการบริหารสถานศึกษาเป็นงานที่เป็นไปเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย ผู้บริหารจะบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเข้าใจขอบข่ายงานวิชาการรู้จักปัญหาที่เกิดขึ้นและหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวเหล่านั้นให้หมดไป การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญและเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาเพราะเป็นงานที่พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามความคาดหวังของเป้าหมายและได้มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ สมาน กลมกุล (2559 : 16) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียนที่ต้องดำเนินการสิ่งที่สำคัญ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูต้องให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และผู้เรียนอันจะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการรวมถึงการนำไปเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป

กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปัว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 บางโรงเรียนมีภูมิประเทศมีลักษณะเป็นภูเขาสูง ประชากรที่อาศัยในเขตพื้นที่บางส่วนเป็นชนเผ่าลื้อ ความสามารถด้านการอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ของนักเรียนนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของนักเรียนอย่างมาก ดังเห็นจากผลสอบ O-NET ปีการศึกษา 2563 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านผาเวียง ร้อยละ 42.29 โรงเรียนบ้านดอนมูล (ศิลาเพชร) ร้อยละ 41.8 โรงเรียนบ้านปางยาง ร้อยละ 38.31 โรงเรียนบ้านทุ่งแฮ ร้อยละ 38.22 โรงเรียนภูคาวิทยาคม ร้อยละ 36.01 โรงเรียนบ้านน้ำปัวพัฒนา ร้อยละ 30.52 ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4 สาระ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของระดับจังหวัด และ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และมี 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านดอนมูล (ศิลาเพชร) ร้อยละ 41.8 โรงเรียนบ้านปางยาง ร้อยละ 38.31 โรงเรียนบ้านทุ่งแฮ ร้อยละ 38.22 โรงเรียนภูคาวิทยาคม ร้อยละ 36.01 โรงเรียนบ้านน้ำปัวพัฒนา ร้อยละ 30.52 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2, 2563 : 43)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันถึงความต้องการจำเป็นและข้อเสนอเชิงนโยบาย ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปัว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 โดยใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (3)

การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน (4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (5) การพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ (6) การนิเทศการศึกษา และ (7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นำเสนอต่อผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 ให้เป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินงานวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ดำเนินการดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 10 คน ครูผู้สอน 90 คน ศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 1 คน รวมทั้งหมด 101 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการการบริหารงานวิชาการของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปี 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ตามขอบข่ายการ

บริหารงานวิชาการทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศ การศึกษาและด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่ม เครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือด้วยตนเองตามกรอบแนวคิดและทฤษฎีพร้อมตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดย ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 หลังจากนั้นนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย ปี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 ซึ่งไม่ใช่ประชากร กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยของหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็น กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลแก่ผู้อำนวยการโรงเรียนและศึกษานิเทศก์ โดยส่งแบบสอบถามแนบไปพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์ ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม 2565 ถึง เดือน มีนาคม 2565 ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 101 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาและตรวจสอบความถูกต้อง ถ้ามีการตอบแบบสอบถาม ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบถ้วน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำเร็จรูป ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการการบริหารงานวิชาการ ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานโดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 104) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นฯ อยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นฯ อยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นฯ อยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นฯ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการมาหาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความจำเป็น (Priority Needs Index : PNI) โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index : PNI ของนางลักขณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2550 : 279)

ระยะที่ 2 พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

จากการศึกษาในระยะที่ 1 ผู้วิจัยนำค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความจำเป็นอันดับที่ 1 – 3 ของแต่ละด้านมากำหนดประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ และเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารงานวิชาการ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนสูงกว่า ระดับประเทศ 3 คน และครูที่รับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียน ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปี 4 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อรวบรวมข้อมูลนำไปพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ชื่อ-สกุล วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นร่างประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ซึ่งมีคำถามนำ คำถามหลัก และคำถามเพื่อสรุปโดยนาระดับสภาพปัจจุบันและความต้องการมาหาค่าดัชนีอันดับความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index : PNI) แล้วเลือกค่าดัชนีอันดับความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 อันดับ เพื่อมาหาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นในการหาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยดำเนินการ ดังนี้

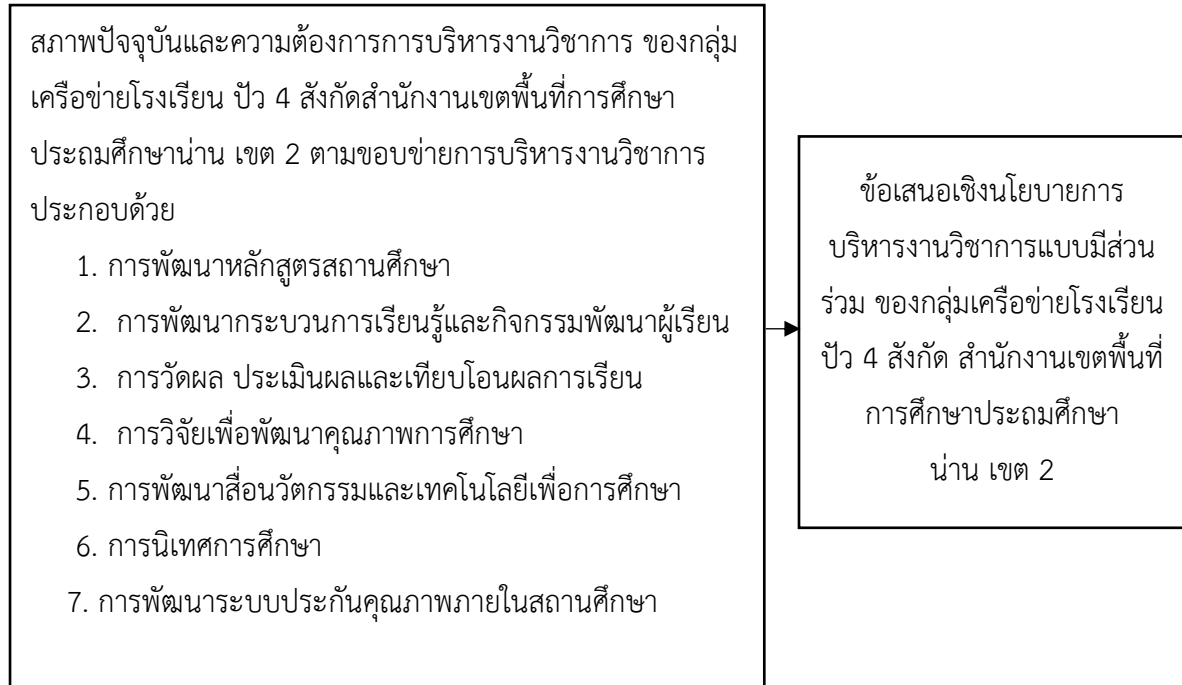
1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมการสนทนากลุ่มของกลุ่มเป้าหมาย
2. จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ดำเนินการในวันที่ 5 พฤษภาคม 2565 ณ ห้องประชุมเสี้ยวดอกขาว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบข้อมูล เพื่อพิจารณาว่าข้อมูลที่เก็บรวบรวมมานั้นมีคุณภาพน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด และตรวจสอบความสมบูรณ์ ครบถ้วนของข้อมูลโดยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) และวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ยึดเนื้อหาข้อมูลเป็นเกณฑ์ แล้วสร้างข้อสรุปเพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิด จากการสังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการจากแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการทางการศึกษา ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 64), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 32), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 54), สุวรรณ พงษ์ผ่องพูล (2558 : 78), เบญจภรณ์ จิตฐ (2559 : 3), กมลรัตน์ แก่นจันทร์ (2560 : 22), พรนภา บุราณมย์ (2560 : 83), นิวัฒน์ โสพันทนา (2561 : 3), นิษฐาพร พรหมวัชรานนท์ (2561 : 25) และรุ่งเรือง ไตรณรงค์ (2562 : 34)

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารงาน
วิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปีว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน
เขต 2 ตามตารางที่ 1 ดังนี้

กระบวนการนิเทศ ภายใน	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ			ค่า PNI	การจัด อันดับ
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการพัฒนา หลักสูตร สถานศึกษา	3.943	0.889	มาก	4.364	0.865	มาก	0.109	5
2. ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.879	0.829	มาก	4.354	0.870	มาก	0.128	1

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการ เทียบโอนผลการเรียน	4.198	0.695	มาก	4.399	0.906	มาก	0.048	7
4. ด้านการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.939	1.543	มาก	4.348	0.881	มาก	0.112	4
5. ด้านการพัฒนาสื่อการ เรียนรู้วัดกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.918	0.772	มาก	4.399	0.912	มาก	0.124	3
6. ด้านการนิเทศภายใน	3.982	0.756	มาก	4.354	0.984	มาก	0.094	6
7. ด้านการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.894	0.900	มาก	4.381	0.976	มาก	0.126	2
โดยภาพรวม	3.964	0.912	มาก	4.371	0.913	มาก	0.105	-

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน
ปัว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.964$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้าน
การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{x} = 4.198$) ด้านการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.982$) ด้าน
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.943$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.939$) ด้าน
การพัฒนาสื่อสารการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.918$)) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
($\bar{x} = 3.894$) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อาจารย์และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x} = 3.879$) ตามลำดับ ส่วน
ความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปัว 4 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา น่าน เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.371$) เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการ
พัฒนาสื่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.399$) ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{x} = 4.399$)
ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.381$) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

($\bar{x} = 4.364$) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x} = 4.354$) ด้านการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 4.354$) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 4.3487$)

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า เป็นนโยบายระดับเฉพาะกิจ ประเภทมุ่งเน้นขั้นตอนการปฏิบัติ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติ ทั้ง 7 ด้าน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของนโยบายเพื่อให้โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายปี 4 เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานต้นสังกัดเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความหลากหลายที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของนักเรียน การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยการวัดและประเมินผลหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุง 2560 การวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อเสนอแนะนำไปพัฒนาการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน การจัดหาสื่อและแหล่งการเรียนรู้โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง การนิเทศภายในด้วยรูปแบบการนิเทศที่หลากหลายเน้นแบบกัลยาณมิตรและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

2. แนวปฏิบัติตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ทั้ง 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- 1.1 โรงเรียนประชุม วางแผน วิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้ปกครอง นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมชุมนุมหรือชมรมให้มีความหลากหลายที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของนักเรียน เช่น กิจกรรมชุมนุมรักไทย กิจกรรมโครงการกล้วยๆ ไม่เค็ม กิจกรรมโครงการน้ำยาล้างจาน เป็นต้น

- 1.2 โรงเรียนสำรวจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ แล้วนำมาจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูและ

นักเรียนร่วมกันเสนอหรือเลือกภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระที่สนใจ ประสานความร่วมมือจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมวางแผนและออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

1.3 โรงเรียนเชิญประชุมเพื่อขอความร่วมมือคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนมาแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้แก่นักเรียน ตลอดจนปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปวางแผนและพัฒนาการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.1 โรงเรียนเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนมาวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพปีการศึกษาของปีที่ผ่านมาแล้วร่วมกันวิพากษ์ แสดงความคิดเห็นและให้เหตุผลแล้วกำหนดค่าเป้าหมายตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนและประกาศค่าเป้าหมายเผยแพร่ให้ผู้ปกครองนักเรียนก่อนเปิดภาคเรียนในแต่ละปีการศึกษา

2.2 โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนซึ่งมีหน่วยงานทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งคณะครู ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนโดยเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.3 โรงเรียนเชิญคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาร่วมกันสรุปผลการดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อนำความคิดเห็นมาสรุปเพื่อจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองประจำปีของสถานศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.1 โรงเรียนโดยคณะครูร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนร่วมกันสำรวจสื่อและแหล่งเรียนที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวบรวมข้อมูลสื่อและแหล่งเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวบรวมนำมาจัดทำทะเบียนสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้

3.2 โรงเรียนจัดหาสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้โดยเฉพาะสื่อด้านเทคโนโลยี เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลายโดยสื่อการเรียนรู้อาจได้มาจากการรับบริจาคหรือการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

3.3 โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจากภายในและภายนอกโรงเรียนมาร่วมเป็นคณะกรรมการกำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ มีการจัดทำรายงานผลการใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทุกปีการศึกษาและโรงเรียนนำผลการประเมินไปวางแผนการใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ในปีการศึกษาต่อไป

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.1 โรงเรียนให้ครูวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกับผู้ปกครองโดยการประชุม สนทนา กลุ่มในกลุ่ม LINE หรือการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลและข้อเสนอแนะนำไปกำหนดปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัยและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกัน

4.2 โรงเรียนให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนโดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนา นวัตกรรมที่นำมาใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหา ติดตาม สรุปผลการวิจัยและสะท้อนคิดเพื่อปรับปรุงต่อไป

4.3 โรงเรียนให้ครูจัดทำรายงานผลการวิจัยในชั้นเรียนแล้วนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้กับผู้ปกครองรับทราบผ่านทางการประชุมผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์ของโรงเรียน

5. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

5.1 โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลของโรงเรียนในด้านต่างๆ ให้ครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบันโดยการสอบถาม การสัมภาษณ์ การประชุมร่วมกันทั้งระดับช่วงชั้นและการประชุมผู้ปกครองนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชนและนำข้อมูลสารสนเทศมาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

5.2 โรงเรียนนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนไปกำหนดเนื้อหาสาระที่จะนำไปบูรณาการในหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ เช่น หลักสูตรป่านาน หลักสูตรการเรียนรู้ไม่เทียม หลักสูตรโรงเรียนสุจริต เป็นต้น

5.3 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมาร่วมนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้โดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่วางแผนเพื่อปรึกษาหารือในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามความต้องการของชุมชนโดยผ่านการเห็นชอบจากประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาทุกปีการศึกษาและจัดทำรายงานผลการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ให้ชุมชนได้รับทราบ

6. ด้านการนิเทศภายใน

6.1 โรงเรียนต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนโดยนำข้อมูลจากรายงานผลการนิเทศภายในของปีการศึกษาที่ผ่านมาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนในปีการศึกษาปัจจุบันและดำเนินการนิเทศภายในตามปฏิทินการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง

6.2 โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในโดยให้ครู นักเรียน ชุมชนและหน่วยงานต้นสังกัดมีส่วนร่วมในการวางแผนออกแบบกิจกรรมการนิเทศ ดำเนินการนิเทศตลอดจนการกำกับติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการนิเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จัดทำแผนนิเทศภายใน นิเทศตามปฏิทินที่กำหนด และมีรูปแบบการนิเทศภายในที่หลากหลาย ส่วนใหญ่จะเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตรระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

6.3 โรงเรียนเชิญคณะครูและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบดูแล กำกับ ติดตามและให้ข้อเสนอแนะแก่โรงเรียนประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดรูปแบบและแนวปฏิบัติในการนิเทศภายในโรงเรียนแล้วจัดทำแผนการนิเทศภายในโรงเรียนที่กำหนดปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจนแล้วเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้รับทราบอย่างทั่วถึง

7. ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

7.1 โรงเรียนจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ตามระเบียบการวัดผลของโรงเรียนใช้โปรแกรมระบบ Q-info หรือโปรแกรมระบบบริหารจัดการผลการเรียน (school mis) จัดเก็บรวบรวมเอกสารการเรียนรู้ให้เป็นระบบ พัฒนาครูทุกคนให้พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับระเบียบสถานศึกษาว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับปรับปรุง 2560

7.2 โรงเรียนชี้แจงการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนของโรงเรียนให้แก่คณะครู เพื่อให้ครูทุกคนเข้าใจระเบียบการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนของโรงเรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาและดำเนินการตามระเบียบเพื่อให้การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งนี้อาจจัดทำคู่มือการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพิ่มเติม

7.3 โรงเรียนใช้ระบบการวัดผลและประเมินผลระบบเดียวกันเพื่อจัดทำระบบสารสนเทศได้สะดวกมากขึ้น การทำระบบสารสนเทศโรงเรียนและคู่มือการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนให้

สอดคล้องตามการวัดผล ประเมินผลของปีการศึกษาที่ผ่านมาแต่ยึดรูปแบบตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพราะมีความเชื่อมโยงสู่แนวการพัฒนา

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปัว 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ทั้ง 7 ด้าน พบว่า ภาพรวมของการศึกษาทั้ง 2 ประเด็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อนำไปหาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความจำเป็น พบว่าด้านที่มีค่าสูงสุดเป็นอันดับ 1 ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมผู้เรียน ทั้งนี้เพราะกระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ครูและนักเรียนช่วยกันจัดกิจกรรมขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อันทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ความสามารถ เจตคติและค่านิยมที่ดี ดังนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเฉพาะปัจจุบันที่เป็นกระบวนการเรียนรู้แบบ **Active Learning** หรือการเรียนรู้เชิงรุกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจำเป็นที่จะต้องลดบทบาทของครูแต่เพิ่มบทบาทของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำและได้คิดในสิ่งที่ทำลงไปเพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ตรงให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนโดยผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูด้วยการลงมือทำกิจกรรมร่วมกันทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน จากนั้นก็สร้างองค์ความรู้ขึ้นจากสิ่งที่ได้ลงมือทำนั้นผ่านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนและการอภิปรายและการสะท้อนคิดเพื่อสร้างความหมายกับสิ่งที่ได้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเช่น การอภิปรายกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้กรณีศึกษา การอ่านและการเขียนอย่างกระตือรือร้น การทำงานกลุ่มเล็ก ๆ และการใช้เกมเพื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ (กมล โพเย็น. 2564 : 11) สอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561 : 72) ที่กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้โดยมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนค่อนข้างถาวรหรือถาวร ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นสามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบโดยเริ่มจากระดับที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมน้อยกว่าผู้สอนหรือผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนด้วยตนเองมากกว่าผู้สอนตามลำดับ ทั้งนี้การเลือกรูปแบบการเรียนดังกล่าวจะต้องพิจารณาในหลายส่วนประกอบกันว่าจะเลือกรูปแบบใดหรือจะผสมผสานกันอย่างไร โดยอาจพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระในการเรียน ลักษณะผู้เรียน ศักยภาพผู้เรียน วิธีการจัดการเรียนรู้แต่ละบุคคล ศักยภาพและความถนัดของผู้สอนในการเรียนนั้น ๆ เป็นต้น ซึ่งผู้สอนจะต้องทำการวิเคราะห์ ออกแบบและวางแผนการสอนให้ดีกว่าดำเนินการสอน เมื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนต้องให้

ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างตื่นตัว (**Active Participation**) ทั้งทางกาย สติปัญญา สังคมและอารมณ์ โดยผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าครู มีกระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา สิ่งที่เรียนรู้มีความหมายแก่ผู้เรียนและนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายโดยให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจที่ชัดเจนและเป็นการเรียนรู้ที่คงทน รวมทั้งควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการเรียนซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ติดตัวผู้เรียนไปใช้ในการแสวงหาความรู้และค้นหาคำตอบที่ตนเองต้องการเรียนรู้ได้อีกในโอกาสต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศักดิ์ สุตเสนห์หา (2563 : 21-28) ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด **Active Learning** สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด **Active Learning** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. จากการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ปี 4 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ทั้ง 7 ด้าน ผู้วิจัยนำด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 – 3 มาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 จากการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายอันดับที่ 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอันดับที่ 1 ของด้านนี้ ได้แก่ โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ ทั้งนี้เป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม) ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 และฉบับที่ 3 พุทธศักราช 2553 ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการศึกษาตามมาตรา 24 ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เกิดได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้นจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการจัดการเรียนการสอนต้องเหมาะสมกับผู้เรียนและมีกระบวนการ

จัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการจัดกระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning : PL) ที่เน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจเลือกบทเรียนที่ต้องการเรียนรู้ การทำกิจกรรมกลุ่ม การฝึกฝนทักษะ การแสดงแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ฝึกการแก้ไขปัญหา และเรียนรู้จากผู้อื่น (แสงดาว ถิ่นหารวงษ์, 2558 : 4) สอดคล้องกับงานวิจัยของโอภาส วุฒิสเลา (2560 : 5) ศึกษาเรื่อง การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Planning) การดำเนินการ (Action) การประเมินผล (Evaluation) และการใช้ประโยชน์ (Congratulation) โดยแบ่งการจัดการแบบมีส่วนร่วมเป็น 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ร่วมดำเนินการจัดการเรียนรู้ ร่วมวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ร่วมใช้ประโยชน์และชื่นชมยินดีในความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านที่ 2 การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนโดยผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ร่วมวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ร่วมใช้ประโยชน์และชื่นชมยินดีในความสำเร็จของการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน

2.2 จากการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายอันดับที่ 2 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โรงเรียนให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในทั้งนี้เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ดังนั้นสถานศึกษาจึงกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีเป้าหมายสำคัญเพื่อวางแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา นอกจากนี้การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้นสถานศึกษาจะต้องพิจารณาสาระสำคัญที่จะกำหนดในมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สะท้อนอัตลักษณ์และมาตรการส่งเสริมของสถานศึกษาอย่างชัดเจนซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องกับจุดเน้น วิสัยทัศน์ ปรัชญาและแนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยผ่านกระบวนการ

เห็นชอบร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาและสาระสำคัญที่กำหนดขึ้นมาจะต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ และต้องกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษากำหนดขึ้นโดยค่าเป้าหมายความสำเร็จดังกล่าวอาจกำหนดในลักษณะเป็นเป้าหมายเชิงปริมาณ เป้าหมายเชิงคุณภาพหรือเป้าหมายเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพผสมผสานกันในแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ซึ่งค่าเป้าหมายที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาด้วยการพิจารณาจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษาและมีความเป็นไปได้ที่จะให้บรรลุผล

2.3 จากการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายอันดับที่ 3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ พบว่า ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นอันดับ 1 ได้แก่ โรงเรียนให้ครูนักเรียนและผู้ปกครองร่วมกันสำรวจสื่อและแหล่งเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะสื่อการเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ทั้งผู้เรียนและผู้สอน กระตุ้นความสนใจของนักเรียน สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ สร้างบรรยากาศในการเรียนให้น่าสนใจยิ่งขึ้น ช่วยสร้างการมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น เข้าใจบทเรียนได้ง่ายและรวดเร็วประหยัดเวลาในการเรียนการสอนเพราะตรงกับจุดมุ่งหมายในการสอน นอกจากนี้สื่อการเรียนรู้ยังสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาเพราะช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึงและช่วยลดการสูญเปล่าทางการศึกษาตลอดจนช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสื่อการเรียนรู้ในปัจจุบันมีหลายประเภท มีการพัฒนาตามเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้แก่ สื่อเทคโนโลยี สื่อสังคมออนไลน์ สามารถนำมาใช้ในการสร้างการเรียนรู้ สามารถถ่ายทอดเนื้อหาประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน เป็นแหล่งเรียนรู้มีการใช้งานและเข้าถึงได้ตลอดเวลา ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองซึ่งจะทำให้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (ทองจันทร์ เตมจิตร. 2562 : 415 – 435) สำหรับสื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะ กระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและสื่ออื่น ๆ ที่นอกเหนือจากสื่อ 2 ประเภทดังกล่าว ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องสำรวจสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้โดยจัดทำเป็นทะเบียนสื่อการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชฎาพร โฉมประเสริฐ (2562 : 6) ศึกษาเรื่อง สื่อการเรียนรู้ร่วมกับเทคโนโลยีเสมือนจริงในการประยุกต์ร่วมกับรายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุใกล้ตัวสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า สื่อการเรียนรู้ร่วมกับเทคโนโลยีเสมือนจริงมีประสิทธิภาพดีสามารถช่วยให้ครูผู้สอนสร้างสื่อการสอนได้ง่ายและไม่จำเป็นต้องอยู่ในห้องเรียนเสมอไปและนักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดในการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการออกแบบวิถีทัศนสวยงาม เหมาะสม น่าสนใจ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนปัว 4 ทั้ง 7 ด้านๆที่มีค่าสูงสุดอันดับที่ 1 ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกิจกรรมผู้เรียน ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารโรงเรียนและครูต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูในหลากหลายรูปแบบเพื่อให้ครูสามารถนำความรู้มาใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับครูสอนส่งผลให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์และความสำเร็จในการเรียน และกำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะ และเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคตและถือว่าการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศที่ตอบโจทย์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กมลรัตน์ แก่นจันทร์. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กมล โพธิเย็น. (2564). Active Learning : การจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การจัดการการศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 19 (1), 11
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชฎาพร โฉมประเสริฐ. (2562). สื่อการเรียนรู้ร่วมกับเทคโนโลยีเสมือนจริงในการประยุกต์ร่วมกับรายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องวัสดุใกล้ตัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561). 80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 8. นนทบุรี : บาลานซ์ดีไซด์แอนพริ้นติง.
- ทองจันทร์ เต็มจิตร. (2562). มาตรฐานการจัดการสื่อและทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 12 (5), 415-435.
- นิวัฒน์ โสพินนา. (2561). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นิษฐาพร พรหมวัชรานนท์. (2561). สภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่เข้าร่วม โครงการการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เบญจภรณ์ จิตรู. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยาย โอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พรนภา บุราณมย์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตมหาสารคาม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- รุ่งเรือง ไตรรงค์. (2562). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตลาดพร้าว. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สมาน กลมกุล. (2559). ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
- สุวรรณา พงษ์พองพล. (2558). การทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- แสงดาว ถิ่นหารวงษ์. (2558). การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในรายวิชาการนครคดีสำหรับ เด็ก. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์. 17 (1), 4

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รายงานการวิจัยการพัฒนาศึกษานานาชาติเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (2563). *ข้อมูลผลสอบ O-NET ปีการศึกษา 2563*. อติศักดิ์ สุดเสนา. (2563). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- โอภาส วุฒิสเลลา. (2563). *การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วารสารวิจัยรำไพพรรณี. 11 (2), 5
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.